

לדעתי צריכה הועדה להתאסף לא לפני מרס אם אתם רוצים שאשתחף בה, אבל איני רואה כל
בניעה שהועדה תחקים בלעדי.

שלום לחברים - ד.ב.ב.

10.2.38

בארבע וחצי אה"צ נתקיימה ישיבת המפלגה העבודה הפרלמנטרית בנושאות דלס. נוכחו
מלבד זיליס ומידלסון חמשה עשר מקרא , ביניהם אטלי, מוריסון, נוואל-בקר, סוט וויליאמס,
קריצ'-גונס, מורגן ג'ונס, סוזן לורנס, אלן ווילקינסון, טרנקל. האחרים איני מכיר
בטכניהם. גיליס מסר תמצית הספר הלבן החדש - שאומר דחיות והכנות לכמה שנים. מרכז
המפלגה החליט להזמין ב.ג. ולשמוע דעחו על המצב בטרם יקבל החלטה.

אנחתי כשדיברתי בפעם האחרונה בישיבת המפלגה מיד לאחר פרסום הדו"ח של הועדה הכלכותית
הייתי במצב קשה, עמנו הוצג פתאום בטני שאלה חדשה בעלת ערך קובע והדעות היו מחולקות
בנוכחו. ואם כי הייתה לי עמדה ברורה מהתחלה לא ראיתי רשות לעצמי להביע דעתי הפרטית
כיון הייתה הדעה הרשמית של ההנהלה. בינתיים נתאסף הקונגרס הציוני והחליט אך ברוב גדול
לזלא את ידי ההנהלה החדשה לבוא בדברים עם הממשלה האנגלית ולברר את התנאים הסטויבים
כדי המדינה היהודית המוצעת. אחרי הקונגרס מסרנו לממשלה את ההחלטה, והוגד לנו שבקרוב
תצא ועדה לארץ לעבד תכנית מסוימת שתוגש באכיב לפרלמנט ולחבר הלאומים, ובעוד שנה
בדרך תוקם ממשלה יהודית זמנית. בידיעה זו חזרנו, ב"כ ויצמן ואנכי, לארץ. עברו
כחצי שנה חדשים מהרכות המדיניות החדשה של הממשלה - ולא נעשה שום צעד, אלא כידוע
נדרסם ספר לבן שהכניס רק מבוכה נוספת ואי-וודאות במוחות.

אנחנו לא הסכמנו למסקנה העיקרית של הועדה הכלכותית כי המנדט לא ניתן להגשמה. אחרי
ההחלטה היו מפעלים מעטים שהצליחו בבית הלאומי. אולם נכון הדבר שהשלטון נכשל, לא
רק כשהי שנים אלה, החטא העיקרי של ההנהלה והעומדים על גביה היה - שכמעט אף פעם
לא היה רצון נחרץ לממש את המנדט, והערבים הרגישו זאת, אין שום דבר טוב במנדט
שנושא אותו לנמנע-ההגשמה אולם הממשלה לא הייתה רוצה ולא הייתה מוכשרה לקיים אותו,

ובמסגרת הועדה ראינו הוראה של כשלון. הרע הוא לא בהוראה אלא בכשלון. גם ועדת המנדטים לא הכירה שהמנדט לא ניתן להגשמה, אבל היא אמרה באדיבות שלאחרי שממשלת הכתר אומרת שהמנדט לא ניתן להגשמה - בדברים פשוטים שאין היא רוצה להבטיחם - הרי אי אפשר להגשים המנדט. ר"ר וויצמן, אנכי ורבים מאתנו, לדעתי הרוב הגדול במפלגת הדבורה שלנו, בישוב, ביהדות אמריקא ומזרח אירופה, אמרנו לפני כן - גבר את התכנית החדשה, ואם יש בה אפשרות, אפילו בשטח מקוצץ אבל מספיק, להכניס בחקופה קצרה כשני מיליון יהודים, הרי אנו סוכנים לדון על הצעה זו, לא הצעת הועדה, אלא הצעה מחוקקת. ראינו הכרח בתיקונים אחדים: ירושלם החדשה, המשולש בעבר הירדן - סולדת הישוב הקבוצתי, כחוז בית שאן - והנגב.

אולם נראה שמה שעשתה הממשלה למנדט - היא עושה עכשיו לתכנית החדשה: אין רושם שהיא מתכוונת בריצנות להגשים את המדיניות החדשה, להימך יש יסוד לחשוב שאפילו תכנית הקבוצה זו תהא רק פיסת נייר.

בינתיים קשתה הממשלה דבר אחד שעלול להביא כליון לא רק למנדט ולאפשרות פתרון אחר - אלא לכל הארץ ולכל סיכויינו. כל השנים הייתה העליה מוגבלת בכשרון קליטה כלכלית. במידת הלבן של יולי קבעו פתאום בסדירות לב ובניגוד למנדט ולכל המדיניות המוצהרת - מכסיכות של 8000 לשמונה חדשים, ובארץ עשו חוק המיפה כוח הנציב לקבוע מזמן לזמן מכסיכות של עולים ומכסיכות של סוגים שונים של עולים, חוק זה יחס תקפו בסוף מרס - אולם הנציב באישור מזכיר המושבות יוכל להאריך תוקף החוק, ומכל תשובות ההשתלמות של המיניסטר בפרלמנט ברור שיש בדעתם להאריך חוקי החוק.

ועדת המנדטים ומועצה חבר הלאומים קיבלו החלטה ברורה שקיצוץ זה סותר את העקרון המפורסר ע"י חבר הלאומים שהעליה תחאיים ליכולת הקליטה הכלכלית של הארץ, ומיניסטר החוץ התנצל בגנף שזהו רק אמצעי זמני בלבד. יש לנו נסיון מר מ"חוקים זמניים" נגד היהודים ברוסיה. קיצוץ זה של העליה מבטל למעשה המנדט - שהממשלה הכריזה בגנף שהוא עובר כל עור אין משטר אחר - והוא נוחן מכה איומה גם לעם העברי וגם לא"י, שכל קיומה הלוי בזרם רחב של הון ועולים.

חוסר כל פעולה מצד הממשלה להגשים את מדיניותה המוצהרת וכבילת העליה מחריבים את הארץ גם מבחינה פוליטית וגם מבחינה כלכלית. המומתי וכל להוכיח לאנשיו שרצח כשפיע ומנצח. הסוגי הערבים עיפים מהמהומות ורוצים לחיות בשלום - אולם התנהגות הממשלה מהפאזה הסירור. אם רוצים למנוע חורבן הארץ כל עוד יש זמן - מוכרחים לאסור עליה יהודית רחבת לפי יכולת הקליטה של הארץ ולהחיש את עיבוד תכנית המדינה היהודית, לא יתכן שמפלגת העבודה תרשה לממשלה לשחק בשרגריה של עם נרדף "שהותלתו היחידה היא בבנין א"י".

אסלי, עם ראש מורד כל זמן דברי, ישב לימיני וחאר ראשים על הניר. כשגמרתי הרים ראשו ושאל:

האין אפשרות להגיע לידי הסכם עם הערבים המתונים?

אסרתי כל הנסיונות שלנו במשך כמה שנים לא הצליחו, כי בשאלה העיקרית - העליה - אין ערבים "מתונים". לפני חדשים אחדים - כנראה מתוך פחד של הקמת מדינה יהודית - הוגשה לנו הצעה של הסכם זמני גם בדבר העליה, מבישי ההצעה היו יהודים שטענו שהצעתם מוסכמת ע"י הועדא הערבי העליון; הודענו שאנו רוצים להפגש עם הערבים לבירור היסוד למו"ס - זמן רב לא קיבלנו תשובה ולאחר הופעת הספר הלבן הודיע לנו אחד המתווכים היהודים שהערבים הודיעו לו שלא הסכימו אף פעם להצעה, והם עומדים על כך שרק היהודים הנמצאים בארץ ישארו, וא"י תהיה למדינה ערבית.

כום וויליאמס אמר שהיות והספר הלבן מודיע שלא יהיה סרנספר של הערבים, בניגוד להצעת הועדא המלכותית צריכה הועדא החדשה להרחיב שטח המדינה היהודית, והמפלגה צריכה ללחץ על הממשלה שהתן הצהרה ברורה של מדיניותה.

אסלי העיר (בהגיון) שהדבר הוא להימנע מכיוון שלא יהיה סרנספר חסמט הועדא את הסמט של המדינה היהודית, למען שלא ישארו הרבה ערבים חחת שלטון יהודי, והממשלה מכיוונה כנראה להוצאת הגליל.

כי שהוא שאלני או אם נסכים למדינה יהודית בלי הגליל.

אמרתי: לא תקום מדינה יהודית בלי הגליל.

סוּדָן לורנס הקריאה אז הקטע בדו"ח של הוועדה המבטסת את צרוף הגליל למדינה. והוסיפה -
מדינה יהודית בלי גליל היא אכסורד. גם הדגניות מוכרחות להכלל (והמפה שהכאתי אחי עברה
מיד ליד).

אחד שאל מה נעשה עם הערבים במדינה יהודית?

אמרתי: מחוץ לנימוקים מוסריים ופוליטיים - יש הכרח כלכלי ואינטרס חיובי עצמי לא רק
לנדרב כלפי ערבים במדינה יהודית בדיוק כמו כלפי יהודים, אלא גם להרים אותם בזמן הקצר
ביותר לדרגה הכלכלית והקולטורית של היהודים.

מי שהוא שאל כמה יש ערבים בגליל?

אמרתי: אם הכוונה היא לגוש הערבי בגליל העליון שבמחוזות צפת ועכו - המספר הוא,
לפי סטטיסטיקה הרשמית 75,000 (43,470 במחוז עכו, 32,065 במחוז צפת).

נאול בקר שאל אם יפצו אותנו בדרום הנסכים למדינה יהודית בלי הגליל?

אמרתי: לא. מלבד ערך הגליל כשהוא לעצמו בשביל העם היהודי, שכנות הלבנון היא שאלה
חיות גם בשבילנו וגם בשביל הלבנון הנוצרי. אנו דורשים את המדבר הדרומי (אחד היקן לי
"נגב" - אמרתי אני שמח שעם עברי זה ידוע לכם. אני חששתי להשתמש בו), - בלי קשר
לגליל.

סוּדָן גונס אמר ברור שרק היהודים יוכלו לפתח הנגב ויש לעמוד על כלילתו במדינה.

אמרתי שדרישתי היא לאו דוקא צרוף הנגב למדינה היהודית - נסכים גם למנדט בריטי
בדרום, אם המנדט יבטיח לנו עליה והתישבות.

אכלי חזר ואמר שהוא רואה הקושי העיקרי בגליל, כי הממשלה כנראה סבורה שאין לצרפו
למדינה יהודית.

אמרתי - פירוש הדבר שלא ההיה מדינה יהודית.

סוס ווליאנס אמר - על המפלגה לדרוש הצהרה ברורה מהממשלה.

אמרתי - לא הצהרה. יש די הצהרות, מה שחסר - זהו מעשה. המפלגה צריכה לדרוש מהממשלה
פעולה. סוף סוף יש לממשלה רק שלוש אלטרנטיבות:

(1) או קיום נאמן של הטנוד ועליה לפי יכולת הקליטה הכלכלית. במקרה זה תהיה א"י במשך הזמן ארץ יהודית בעיקרה,

(2) הפיכת א"י למדינה ערבית עם סיעות יהודי כדוגמת האשורים בעיראק.

(3) חלוקה.

אטלי העירו יש לממשלה אלטרנטיבה רביעית: לא לעשות כלום, ובאלטרנטיבה זו היא נוקמת.

בינתיים צלצל הפעמון (הצבעה) וצירי הפרלמנט ברחו - אך מיד שבו כולם, עד אחד.

חזרתי ואמרתי: הדבר העיקרי שבאתי לקבול עליו ולציין סכנתו - זהו אי-הפעולה של הממשלה. אבל האמנתי שאין הממשלה דן יחידי, ויש פרלמנט.

סורגן ג'ונס אמר שאחמול יהיה ישיבת הועד הפרלמנטרי שהחליט על משלוח משלוח לממשלה, ודרוש שהמפלגה תדרוש וויכוח.

נואל בקר אמר: קודם כל יש לדרוש הרחבת העליה.

קריצ'גונס ואחרים X חמכו בו. אני אמרתי זהו הדבר הבודד.

סום וויליאמס אמר שאחמול כבר הכניס טאלה ויחזור על שאלתו בשבוע הבא.

סוזן לורנס הציעה שהמפלגה תדרוש מהממשלה החשית עיבוד התכנית, והמפלגה תקבע ועדה קטנה של 3-4 אנשים, לברר את פרטי התכנית.

מ/לי העירו: המפלגה עודלא החליטה על העקרון.

מוריסון סען: כשיצא הרפורט אמרו היהודים שהם מתנגדים לחלוקה, המפלגה ביקרה קשה את התכנית הועדה במלמנט וחקפה את הממשלה. אנחנו לא יכולים לחנוך במדיניות של הממשלה.

מי שהוא טאלני: מהו המינימום שהיהודים יקבלו להקמת המדינה.

מידלסטון העירו: אין זה הוגן להציג עכשיו לבג. שאלה כזו. הוא אינו יכול לענות עליה עכשיו.

אלן ווילקנסון שהקשיבה בעיון כל הזמן לוויכוח אבל שתקה, העירה בחריפות: אין אנו

יכלים לדון על כפרות (Patches) אדמה.

בקר דרש שוב ללחוץ על הממשלה להחיש עיבוד התכנית ולהרחיב העליה.

אטלי אסר - עלינו לדון ולהחליט קודם על עקרון החלוקה.

מוזן לורנס חזרה על הצעתה לקבוע ועדה קטנה. אך ההצעה לא נחקבלה.

דלס שאלני כמה זמן אנטסטטצאלא אשאר בלונדון.

המרתיו: יתכן עוד שבועות אחדים.

דלס הביט במגי אטלי, שישב לשמאלי, וסיכם: המפלגה הפרלמנטרית תדחוק את הממשלה לפעולה, ומרכז המפלגה יחליט בשאלה העקרונית - אם יהיה צורך גרוש יום ללויכוח.

- - - - -

השטטה: כשעברה הספה מיד ליד, שאלה מוזן לורנס: איך אטטר לצרף ירושלם למדינה

היהודית, כשהיא מוקפת מסדרון אנגלי ומדינה ערבית.

אטרתיו בדיוק כמו שאמשר לצרף יאו למדינה הערבית - באותו מסדרון.

- - - - -

בסבב חמה הישיבה.

- בערב וויכוח של שלוש שעות עם עורך הג'ואיש כרוניכל, גרינברג, בביתו של פרופ'

Wright. שאלתי גרינברג על יסוד מודיע ה- J Ch. שיש אפשרות של שלום יהודי

ערבי. ענה - באו אליו בהצעה כזו. הערבים מסכימים לעליה לפי יכולת קליטה כלכלית.

שאלתי: מי הם הערבים האלה?

איני יכול לתת השמות. הערבים מפחדים שירצחו אותם. רק לאחר שידוכא הטירור הם מוכנים

להשפיע על הצבור הערבי.

שאלתי: אם הוא בעצמו שמע זאת מפי ערבי? רק לאחר שלחצתי אותו זמן רב הודה שמע

זאת לא מפי ערבים אלא מפי יהודים ביניהם גם יהודי אר"י היודע היטב את הערבי.

הערבים הם מדרום הארץ.

- מי הם היהודים?

- הוא נתחייב בשמירת סוד, ואינו יכול לגלות שמותיהם. - - -

- מהוויכוח הארוך נחברר לי

א[שכחור זה אין לו מושג על א"י.

(ב) שהוא סיפס

(ג) שהוא קנאי

(ד) שחי מפי זבו. בכל ענין ציוני.

(ה) אין לו תקנה.